

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

6 päivänä huhtikuuta 1995 *

Asiassa T-149/89,

Sotralentz SA, ranskalainen yhtiö, kotipaikka Drulingen (Ranska), edustajinaan asianajajat Xavier de Mello, Philippe Pepy ja Jean Christian Percerou, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Bruno Decker, 16 avenue Marie-Thérèse,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen osaston virkamiehet Norbert Koch, Enrico Traversa ja Julian Currall, joita avustavat asianajajat Nicole Coutrelis ja André Coutrelis, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen osaston virkamies Georgios Kremlis, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaaajana,

* Oikeudensäyntikieli: ranska.

jossa vaaditaan ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta 2 päivänä elokuuta 1989 tehdyn komission päätöksen 89/515/ETY (IV/31.553 — Betoniteräsverkot, EYVL 1989 L 260, s. 1) kumoamista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Kirschner ja tuomarit C. W. Bellamy, B. Vesterdorf, R. García-Valdecasas ja K. Lenaerts,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.—18.6.1993 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Kanteen perustana olevat tosiseikat

- 1 Käsiteltävänä olevassa asiassa on kanteen kohteena ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta 2 päivänä elokuuta 1989 annettu komission päätös 89/515/ETY (IV/31.553 — Betoniteräsverkot, EYVL L 260, s. 1, jäljempänä päätös), jossa komissio on määrännyt neljälletoista betoniteräsverkkojen valmistajalle sakot perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomisesta. Päätöksen koh-

teena oleva tuote on betoniteräsverkko. Se on raudoituksessa käytettävä esivalmistettu tuote, joka koostuu kylmäviedetystä sileäpintaisesta tai harjateräslangasta, joista kootaan verkko hitsaamalla kaikki ristikkokohdat kiinni toisiinsa. Sitä käytetään teräsbetonissa lähes kaikilla rakentamisen aloilla.

- 2 Vuodesta 1980 lähtien alalla oli tehty Saksan, Ranskan ja Benelux-maiden markkinoilla yritysten välisiä järjestelyjä, ja samanaikaisesti oli kehittynyt menettelytapoja, jotka ovat syynä komission päätökseen.

- 3 Bundeskartellamt on antanut 31.5.1983 luvan saksalaisten betoniteräsverkkojen valmistajien rakennemuutuskartellin muodostamiseen Saksan markkinoita varten; luvan voimassaoloaika on pidennetty kerran, minkä jälkeen kartelli on päättynyt vuonna 1988. Kartellin tarkoituksena oli tuotantokapasiteettien vähentäminen, ja siinä oli myös määrätty toimituskiintiöitä ja säännelty hintoja; hinnat vahvistettiin kuitenkin vain kahtena ensimmäisenä vuotena (päätöksen 126 ja 127 kohta).

- 4 Commission française de la concurrence (Ranskan kilpailuneuvosto) on julkaissut 20.6.1985 Ranskan betoniteräsverkkojen markkinoiden kilpailutilannetta koskevan tiedonannon, ja Ranskan ministre de l'Économie, des Finances et du Budget (valtiovarainministeri) on tehnyt 3.9.1985 päätöksen nro 85—6 DC, jolla tietyille ranskalaisille yhtiöille on määrätty sakkoja sen vuoksi, että ne ovat toteuttaneet järjestelyjä, joiden tarkoituksena on ollut rajoittaa tai vääristää kilpailua ja estää markkinoiden normaali toiminta vuodesta 1982 vuoteen 1984 ja joiden vaikutuksesta nämä tavoitteet ovat toteutuneet. Kantajalle on määrätty 10 000 Ranskan frangin (FRF) suuruinen sakko sen vuoksi, että se on osallistunut syyskuun lopusta 1983 huhtikuuhun 1984 komission päätöksessä todettuihin menettelytapoihin.

5 Komission virkamiehet ovat 6. ja 7.11.1985 tehneet yhtä aikaa ja ennalta ilmoittamatta 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 1962, 13, s. 204, jäljempänä asetus N:o 17) 14 artiklan 3 kohdan nojalla tarkastukset seuraavien seitsemän yrityksen ja kahden yhdistyksen toimitiloissa: Tréfilunion SA, Sotralentz SA, Tréfilarbeid Luxembourg-Saarbrücken SARL, Ferriere Nord SpA (Pittini), Baustahlgewebe GmbH (= BStG), Thibo Draad- en Bouwstaalprodukten BV (= Thibodraad), NV Bekaert, Syndicat national du tréfilage d'acier (= STA) ja Fachverband Betonstahlmatten eV; 4. ja 5.12.1985 he ovat jatkaneet tarkastuksia seuraavien yritysten toimitiloissa: ILRO SpA, G. B. Martinelli, NV Usines Gustave Boël (afdeling Trébos), Tréfileries de Fontaine-l'Évêque (= TFE), Frère-Bourgeois Commerciale SA (= FBC), Van Merksteijn Staalbouw BV ja ZND Bouwstaal BV.

6 Näissä tutkimuksissa löydettyjen asiakirjojen sekä asetuksen N:o 17 11 artiklan nojalla saatujen tietojen perusteella komissio on päättänyt, että tutkimuksen kohteena olevat valmistajat ovat vuosina 1980—1985 rikkoneet perustamissopimuksen 85 artiklaa tekemällä sarjan sopimuksia betoniteräsverkkojen toimituskiintiöistä ja hinnoista tai noudattamalla yhdenmukaistettuja menettelytapoja niiden suhteen. Komissio on aloittanut asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 kohdan mukaisen menettelyn ja lähettänyt 12.3.1987 väitetiedoksiannon tutkimuksen kohteena oleville yrityksille, jotka ovat vastanneet siihen. Yritysten edustajia on kuultu 23. ja 24.11.1987 pidetyissä tilaisuuksissa.

7 Tämän menettelyn päätteeksi komissio on tehnyt päätöksensä. Sen mukaan (22 kohta) kilpailunrajoitukset koostuivat sarjasta sopimuksia ja/tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joiden tarkoituksena on ollut hintojen ja/tai toimituskiintiöiden vahvistaminen sekä betoniteräsverkkojen markkinoiden jakaminen. Nämä järjestelyt ovat komission päätöksen mukaan koskeneet eri osamarkkinoita (Ranskan, Saksan tai Benelux-maiden markkinoita), mutta ne ovat vaikuttaneet jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska niihin ovat osallistuneet useissa jäsenvaltioissa toimivat yritykset. Komission päätöksessä lausutaan seuraavaa: ”Tässä tapauksessa kyse ei niinkään ole kaikkien kyseessä olevien jäsenvaltioiden kaikki valmistajat kattavasta järjestelystä, vaan osapuolten erilaisten — joskus eri osapuoltenkin kesken tehtyjen — järjestelyjen kokonaisuudesta. Koska tämä järjestelyjen koko-

naisuus on kuitenkin säänneltyt eri osamarkkinoita, siitä on ollut seurauksena, että yhteismarkkinoiden merkittävää osaa on säännelty suuressa määrin.”

8 Komission päätöksen päätösosassa todetaan:

”1 artikla

Yritykset Tréfilunion SA, Société métallurgique de Normandie (= SMN), CCG (TECNOR), Société de treillis et panneaux soudés (= STPS), Sotralentz SA, Tréfilarbed SA ja Tréfilarbed Luxembourg-Saarbrücken SARL, Tréfileries de Fontaine-l'Évêque, Frère-Bourgeois Commerciale SA (nykyisin Steelinter SA), NV Usines Gustave Boël, afdeling Trébos, Thibo Draad- en Bouwstaalprodukten BV (nykyisin Thibo Bouwstaal BV), Van Merksteijn Staalbouw BV, ZND Bouwstaal BV, Baustahlgewebe GmbH, ILRO SpA, Ferriere Nord SpA (Pittini) ja G. B. Martinielli fu G. B. Metallurgica SpA ovat rikkoneet ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa 27.5.1980—5.11.1985 yhden tai useamman kerran osallistumalla yhteen tai useampaan sopimukseen ja/tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan (= yritysten väliset järjestelyt), joissa on määrätty myyntihintoja, rajoitettu myyntejä, jaettu markkinoita ja sovittu toimista, joiden tarkoituksena on ollut näiden järjestelyjen täytäntöönpano ja niiden noudattamisen valvonta.

2 artikla

Mikäli 1 artiklassa luetellut yritykset aikovat jatkaa toiminnan harjoittamista betoniteräsverkkoalalla yhteisön alueella, niiden on välittömästi lopetettava todetut rikkomukset (jos ne eivät jo ole sitä tehneet) ja oltava vastaisuudessa tekemättä mitään

toimintaansa koskevia sopimuksia ja/tai oltava noudattamatta yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joiden tarkoitus tai vaikutus on samanlainen tai samankaltainen.

3 artikla

Seuraaville yrityksille määrätään 1 artiklassa todetuista rikkomuksista sakkoa seuraavasti:

- 1) Tréfilunion SA (= TU): sakkoa 1 375 000 ecua;
- 2) Société métallurgique de Normandie (= SMN): sakkoa 50 000 ecua;
- 3) Société des treillis et panneaux soudés (= STPS): sakkoa 150 000 ecua;
- 4) Sotralentz SA: sakkoa 228 000 ecua;
- 5) Tréfilarbe Luxembourg-Saarbrücken SARL: sakkoa 1 143 000 ecua;
- 6) Steelinter SA: sakkoa 315 000 ecua;
- 7) NV Usines Gustave Boël, afdeling Trébos: sakkoa 550 000 ecua;

- 8) Thibo Bouwstaal BV: sakkoa 420 000 ecua;
- 9) Van Merksteijn Staalbouw BV: sakkoa 375 000 ecua;
- 10) ZND Bouwstaal BV: sakkoa 42 000 ecua;
- 11) Baustahlgewebe GmbH (= BStG): sakkoa 4 500 000 ecua;
- 12) ILRO SpA: sakkoa 13 000 ecua;
- 13) Ferriere Nord SpA (Pittini): sakkoa 320 000 ecua;
- 14) G. B. Martinelli fu G. B. Metallurgica SpA: sakkoa 20 000 ecua.”

Asian käsittelyn vaiheet

- 9) Kantaja, Sotralentz SA (jäljempänä Sotralentz), on nostanut 23.10.1989 yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon jätetyllä kannekirjelmällä nyt käsiteltävänä olevan kan-

- teen, jossa vaaditaan komission päätöksen kumoamista. Kymmenen kolmestatoista muusta komission päätöksen kohteena olleesta yrityksestä on myös nostanut kanteen.
- 10 Yhteisöjen tuomioistuin on siirtänyt kaikki yksitoista asiaa 15.11.1989 antamallaan määräyksellä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäviksi Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 319, s. 1) 14 artiklan mukaisesti. Nämä kanteet on rekisteröity asioiksi T-141/89, T-142/89, T-143/89, T-144/89 ja T-145/89 sekä T-147/89, T-148/89, T-149/89, T-150/89, T-151/89 ja T-152/89.
- 11 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on yhdistänyt edellä mainitut asiat 13.10.1992 antamallaan määräyksellä työjärjestyksen 50 artiklan mukaisesti suullista käsittelyä varten, koska asiat liittyvät toisiinsa.
- 12 Kantajat ovat vastanneet yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 22.4.—7.5.1993 jättämillään kirjeillä kysymyksiin, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli niille esittänyt.
- 13 Kysymyksiin annettujen vastausten ja esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päättänyt aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia.
- 14 Asianosaiset ovat esittäneet suulliset lausumansa ja vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin 14.—18.6.1993 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

15 Kantaja vaati kanteessaan, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoo komission päätöksen ja/tai tämän lisäksi ja/tai toissijaisesti lieventää komission päätöstä.

16 Kantajan vastauksessaan kantaja vaati, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa, että rikkomus, josta kantajalle on määrätty sakkoja, koostuu osallistumisesta kolmeen erilliseen yritysten väliseen ”järjestelyyn”;

— kumoo komission päätöksen kokonaisuudessaan tai kantajaa koskevilta osin;

— toissijaisesti, ottaen huomioon vastineessa esitetyt kanneperusteet, muotoilee uudelleen komission päätöksen ja, käsiteltyään asian uudelleen, toteaa, että Sotralentz ei ole syyllistynyt ensimmäisessä ja toisessa väitteessä tarkoitettuihin rikkomuksiin, hyväksyy toisen väitteen ainoastaan Sotralentzin määrittelemässä muodossa ja tämän perusteella alentaa Sotralentzille määrätyn sakon määrää sen suuruiseksi, kuin tällaisista rikkomuksista on tavallisesti määrätty;

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja kustannukset.

17 Komissio vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana;

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Asian ratkaisu

- 18 Kantaja on esittänyt kanteensa tueksi neljä kanneperustetta. Ensimmäinen koskee sitä, ettei komissio ollut asiassa toimivaltainen; toinen koskee puolustuksen oikeuksien loukkausta; kolmas koskee perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomista ja neljäs asetuksen N:o 17/15 artiklan rikkomista.
- 19 Vaikka kantaja on esittänyt kanneperusteensa edellisessä tuomion kohdassa esitettyssä järjestyksessä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pitää parempana sitä, että ensiksi tutkitaan komission puuttuvaa toimivaltaa koskeva kanneperuste, toiseksi perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomista koskeva kanneperuste ja lopuksi puolustuksen oikeuksia koskeva kanneperuste ja asetuksen N:o 17/15 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste.

*Komission puuttuvaa toimivaltaa koskeva kanneperuste**Asianosainten väitteet*

- 20 Kantaja väittää, että ranskalaiset viranomaiset ovat käsitelleet saman asian kuin komissio eli tässä tapauksessa kiintiöiden ja hintojen vahvistamisen kansallisille markkinoille, joilla toimi ainoastaan kansallisia valmistajia ja yhteisön alueella toimivia tuotteiden tuojia, vaikka ranskalainen päätös koskikin ainoastaan ranskalaisia yrityksiä tai yrityksiä, joiden toiminnan painopiste on Ranskassa (Tréfilarbed). Päätös perustui nimenomaisesti 30.6.1945 annettuun asetukseen ja välillisesti yhteisöoikeuteen. Kantaja väittää, että yleisen non bis in idem -periaatteen mukaisesti komissio ei voi tehdä päätöstä sellaisesta asiasta, josta on jo tehty päätös, ja että ranskalaisia yrityksiä ei voida rankaista uudestaan soveltamalla samoja taloudellisia-oikeudellisia periaatteita samaan tosiseikastoon.
- 21 Kantaja toteaa, että vaikka yhteisöjen tuomioistuin on katsonut (asia 14/68, Walt Wilhelm ym., tuomio 13.2.1969, Kok. 1969, s. 1), että sama yritysten välinen jär-

jestely voi olla kahden oikeudellisen menettelyn kohteena, käsiteltävänä oleva asia on erilainen kuin tuomio asiassa *Walt Wilhelm*. Asiassa *Walt Wilhelm* oikeudelliset menettelyt oli pantu vireille melkein samaan aikaan, ja sovellettava oikeus — yhteisöoikeus ja saksalainen kilpailuoikeus — erosivat toisistaan maantieteellisen soveltamisalansa ja viranomaisten toimivallan osalta. Esillä olevassa asiassa tilanne on kuitenkin toinen. Ranskalaiset viranomaiset ja komissio tutkivat täsmälleen samaa asiaa: kansainvälistä sopimusta, jossa vahvistettiin kansallisilla markkinoilla noudatettavat tuontikiintiöt ja hinnat, joita kaikkien taloudellisten toimijoiden ja näin myös tuotteita tuovien yritysten oli noudatettava.

22 Kantaja huomauttaa lopuksi, että sekä *Commission française de la concurrence* tiedonannossa että ranskalaisen ministerin päätöksessä todetaan jäsenvaltioiden välisen kaupan estyneen näiden järjestelyjen vuoksi, joihin osallistui myös ulkomaalaisia yrityksiä. Kantaja lisää, että jos komissio on löytänyt tärkeää näyttöä päätelmiensä tueksi, se ei ole täsmentänyt päätöksessään tai väitetiedoksiannossaan sitä, mitä uusia seikkoja löydetty näyttö koskee tai miten uusi näyttö koskee nimenomaisesti kantajaa.

23 Komissio toteaa ensiksikin kantajan olevan väärässä väittäessään, että ranskalaiset viranomaiset ovat toimineet yhteisöoikeuden perusteella ja tutkineet saman asian, joka on ollut komission päätöksen kohteena. Komission mukaan ranskalaisessa päätöksessä on ainoastaan sovellettu 30.6.1945 annetun asetuksen nro 45-1483 50 artiklaa, ja komission mukaan väitteellä, jonka mukaan päätös on perustunut ”välillisesti” yhteisöoikeuteen, ei ole mitään oikeudellista merkitystä. Kun ranskalaiset viranomaiset soveltavat yhteisön kilpailuoikeutta, ne soveltavat sitä nimenomaisesti. Komissio väittää lisäksi, että ranskalaisessa päätöksessä ei ole otettu huomioon järjestelyjen vaikutuksia kauppaan koko yhteisön alueella vaan ainoastaan vaikutuksia valtion sisäisillä markkinoilla, mikä ilmenee päätöksen perustana olevan ranskalaisen tiedonannon X.1. C. kohdasta.

24 Komissio kiistää toiseksi kantajan tulkinnan edellä mainitusta, asiassa *Walt Wilhelm ym.* annetusta tuomiosta. Vaikka tämä asia poikkeaisi käsiteltävänä olevasta

asiasta, komissio pitää perusteettomana sitä kantajan a contrario -päätelmää, jonka mukaan asian Walt Wilhelm ym. tosiseikaston mukaisesta kansallisen ja yhteisöoikeudellisen menettelyn samanaikaisuudesta olisi pääteltävä, että komissiolla ei olisi toimivaltaa käsiteltävänä olevassa asiassa sen vuoksi, että komission päätös on tehty ranskalaisten viranomaisten päätöksen jälkeen. Asiassa Walt Wilhelm ym. annetun tuomion 4 kohdassa todetaan itse asiassa, että ”kansalliset viranomaiset voivat käsitellä myös sellaisia asioita, jotka voivat olla komission päätöksen kohteena”. Jos kansallisen viranomaisen käsittelemät asiat ”voivat” olla komission päätöksen kohteena, merkitsee tämä komission mukaan sitä, että komissio säilyttää toimivaltansa käsitellä myös sellaiset asiat, joista kansallinen viranomainen on jo tehnyt päätöksen. Komission mukaan on selvää, että kansallisen viranomaisen kilpailuoikeutta koskevan päätöksen vuoksi komissio ei menetä toimivaltansa, joka sillä on ETY:n perustamissopimuksen 89 artiklan perusteella.

- 25 Komissio toteaa lopuksi, että komissiolla on tiedossaan seikkoja, joita Commission française de la concurrence ei ollut tiedossaan (ks. erityisesti väitetiedoksiannon liitteet 6 ja 21).

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 26 On korostettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti sama järjestely voi olla kahden rinnakkaisen menettelyn kohteena, jolloin yhteisön viranomaiset soveltavat perustamissopimuksen 85 artiklaa ja kansalliset viranomaiset soveltavat valtionsisäistä oikeutta. Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että kansalliset viranomaiset saavat tutkia myös sellaisia järjestelyjä, jotka voivat olla komission päätöksen kohteena; perustamissopimuksen yleisten päämäärien kunnioittamiseksi kansallisen järjestelmän rinnakkainen soveltaminen on kuitenkin sallittua ainoastaan silloin, kun sen soveltaminen ei vaaranna yritysten välisiä järjestelyjä koskevien yhteisöoikeudellisten sääntöjen tai näiden sääntöjen soveltamisesta

annettujen säännösten yhdenmukaista soveltamista (ks. edellä mainittu tuomio asiassa *Walt Wilhelm ym.*, 4 kohta).

- 27 Komissiolla on siten toimivalta soveltaa yhteisön kilpailuoikeutta sellaisiin seikkoihin, jotka ovat olleet kansallisen menettelyn kohteena.
- 28 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että Ranskan ministre de l'Économie, des Finances et du Budget'n (valtiovarainministeriön) edellä mainittu päätös nro 85-6 perustuu Commission française de la concurrence'n 20.6.1985 antamaan tiedonantoon ja nimenomaisesti edellä mainittuun asetukseen nro 45-1483, kuten kantajakin on todennut, ja päätös on siten tehty kansallisen oikeuden mukaisesti ja koskee järjestelyjen vaikutuksia kilpailuun jäsenvaltion sisäisillä markkinoilla. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo komission esittämällä tavalla, että komissio on tehnyt asiassa omat päätelmänsä sellaisen seikkojen perusteella, jota Commission française de la concurrence'lla ei välttämättä ollut tiedossaan ja käytettävissään, ja että komissiota ei sido kansallisten viranomaisten tekemät päätelmät.
- 29 Lisäksi on syytä korostaa, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä on sallittu sanktiokumulaatio, jos seuraamukset on määrätty tavoitteiltaan erilaisissa rinnakkaisissa menettelyissä, koska yritysten välisiä järjestelyjä koskeva toimivalta on jaettu erityisellä tavalla yhteisön ja yhteisön jäsenvaltioiden välillä. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että yleisten kohtuussyiden vuoksi komission on otettava sakon suuruutta määrätessään huomioon samalle yritykselle samasta teosta jo määrätty seuraamukset, jos kyseessä oleva seuraamus on määrätty

jäsenvaltion sisäisten kilpailusääntöjen rikkomisesta, joka on siten tehty yhteisön alueella (ks. tästä edellä mainittu asia Walt Wilhelm ym., tuomion 11 kohta ja asia 7/72, Boehringer v. komissio, tuomio 14.12.1972, Kok. 1972, s. 1281, 3 kohta).

30 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa, että käsiteltävänä olevassa asiassa komissio on päätöksensä 205 kohdassa ottanut huomioon ranskalais-ten viranomaisten määräämät sakot.

31 Tämän vuoksi tämä kanneperuste on hylättävä.

Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomista koskeva kanneperuste

32 Kantaja kiistää ensiksikin komission tekemän analyysin markkinoista. Kantaja väittää, että se ei ole osallistunut Ranskan markkinoilla noudatettaviin järjestelyihin vuosina 1981—1982. Kantaja väittää myös komission tehneen virheen arvioidessaan sitä, kuinka kauan kantaja on osallistunut Ranskan markkinoilla sovellettaviin järjestelyihin vuosina 1983—1984. Kantaja kiistää lisäksi osallistuneensa BStG:n kanssa järjestelyihin, jotka koskivat kantajan tuotteiden Saksaan viennissä noudatettavia vientikiintiöitä.

I — *Relevantit markkinat*

Asianosaisten väitteet

33 Kantaja toteaa aluksi komission päätöksessä olevan sellaisia teknisiä ja taloudellisia tietoja koskevia virheitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi valvoa

päätöksen laillisuutta. Kantaja toteaa, että komission päätöksessä (3 kohta) on virheellisesti lueteltu kolme erilaista betoniteräsverkkotyyppiä (standarditavarana, luettelotavarana ja tilaustavarana myytävä betoniteräsverkko), koska todellisuudessa on olemassa ainoastaan kahdentyyppisiä koneita, joista toisilla voi valmistaa standarditavaraa ja toisilla tilaustavaraa. Kantajan mukaan nämä kaksi betoniteräsverkkotyyppiä eivät kilpaile keskenään, ja kantaja korostaa, että nämä verkkotyypit kilpailisivat keskenään ainoastaan silloin, jos standarditavara ”ajaisi ulos” markkinoilta tilaustavaran vaikeasti ennustettavissa olevien ulkoisten seikkojen tai standarditavaran pysyvän hintojen laskun seurauksena. Kantaja myöntää kuitenkin, että tällainen tilanne on vallinnut käsiteltävänä olevan ajanjakson aikana.

- 34 Komission mukaan tämän väitteen sanamuodon perusteella voisi päätellä, että väite koskee komission päätöksen perusteluja. Komissio toteaa silti, että ottaen huomioon kannekirjelmän sivut 8—14, joihin kantaja itsekin viittaa, kyse on ainoastaan erilaisista relevanttien markkinoiden määrittelyä koskevista huomioista. Komissio korostaa, että komission päätöksessä esitetty ei eroa millään tavalla kantajan lausumista, koska komissio toteaa päätöksensä 3 kohdassa, että ”standarditavarana ja luettelotavarana myytävät betoniteräsverkot ovat suurelta osin keskenään korvattavissa olevia tuotteita” ja että ”betoniteräsverkkojen markkinoilla on tilaustavarana myytävien verkkojen osamarkkinat”.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 35 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, kuten komissio on oikein korostanut, että kantajan väite koskee relevanttien markkinoiden määrittelyyn liittyviä seikkoja ja että kyseessä ovat huomiot, joita ei ole perusteltu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa toisaalta, että komission päätöksen 86—107 kohdassa on eroteltu toisistaan standarditavarana ja luettelotavarana myytävä betoniteräsverkko, joiden hinnat ovat erilaisia. Toisaalta kantaja on tullut väärin komission päätöstä, koska päätöksen 3 kohdan mukaan standarditavarana ja luettelotavarana myytävät betoniteräsverkot ovat suurelta osin keskenään vaihdannaisia tuotteita ja betoniteräsverkkojen markkinoilla on tilaustavarana myytävien verkkojen osamarkkinat. Lisäksi tuomioistuin toteaa kantajan itsensä esittäneen, että erilaiset betoniteräsverkot voivat kilpailla ja ovat kilpailleet keskenään.

36 Tämän vuoksi kantajan väitteet ovat perusteettomia.

II — Järjestelyjen sisältö

A — Ranskan markkinat

1) Vuodet 1981—1982

Kanteen kohteena oleva päätös

37 Komission päätöksessä (23—50 ja 159 kohta) todetaan kantajan osallistuneen huh-tikuun 1981 ja maaliskuun 1982 välisenä aikana ensimmäisiin Ranskan markkinoilla sovellettaviin järjestelyihin. Näihin järjestelyihin osallistui ranskalaisia valmistajia (Tréfilunion, STPS, SMN, CCG ja Sotralentz) ja Ranskan markkinoilla toimivia ulkomaalaisia valmistajia (ILRO, Ferriere Nord, Martinelli, Boël/Trébos, TFE, FBC ja Tréflarbed). Järjestelyjen tarkoituksena on ollut määrittellä hintoja ja kiintiöitä, jotta betoniteräsverkon tuontia Ranskaan voitaisiin rajoittaa.

Asianosaisten väitteet

38 Kantaja kiistää osallistuneensa näihin järjestelyihin ja väittää, että komissio ei ole näyttänyt toteen kantajan osallistumista järjestelyihin.

39 Kantaja väittää, että väitetiedoksiannon liitteeseen 6 ja komission päätöksen 29 kohtaan sisältyvä taulukko, jossa esitetään ranskalaisten valmistajien vuosien

1978 ja 1981 välisenä aikana toimittamien betoniteräsverkkojen määrä ja yrityksiin sovellettavat kiintiöt, ei anna mitään selvää näyttöä asiassa. Tämä taulukko on itse asiassa tehty lokakuussa 1982; taulukossa otetaan huomioon vuosi 1981, ja siinä viitataan vuoden 1982 ensimmäiseen puoliskoon eikä mikään osoita sitä, että kiintiöitä on ollut tarkoitus soveltaa huhtikuusta 1981 maaliskuuhun 1982. Kantaja ihmettelee, miksi kiintiöt on laskettu lokakuussa 1982 ottaen huomioon kymmenen kuukautta vuodelta 1981 ja kaksi ensimmäistä kuukautta vuodelta 1982.

- 40 Kantaja korostaa, että Tréfilunionin herra Marien Ferriere Nordin herra Cattapanille 23.4.1982 lähettämä teleksi (väitetiedoksiannon liite 21, komission päätöksen 42 kohta), joka koskee vuosien 1981—1982 sopimusten ”uusimista” tai voimassaolon jatkamista — sopimusten voimassaolo lakkasi 31.3.1982 — kolmella tai neljällä kuukaudella, tukee täysin päinvastaista päätelmää kuin sitä, minkä komissio on teleksin perusteella tehnyt. Itse asiassa Marie on kirjoittanut näin: ”Sotralin lopullinen päätös on tiedossa vasta viikolla 17. Sotralin päätös ei voi muuttaa yhteistä päätöstämme.” Kantajan mukaan komission tulkinta tästä tekstistä on virheellinen, koska teleksin perusteella Sotralin päätös voi olla joko kielteinen tai myönteinen, ja jos Sotralentzin kielteisellä päätöksellä ei ole vaikutuksia tulevaisuudessa, ei Sotralentzin osallistumisella ole ollut merkitystä menneisyydessäkään. Tätä kantajan tekemää päätelmää tukee ”kansallistettujen kerhon” ja sen kanssa yhteistoiminnassa olevien yritysten 21.4.1982 pitämän kokouksen pöytäkirja (väitetiedoksiannon liite 24, komission päätöksen 45 kohta), jossa todetaan, että ”Sigward (Tréfilunion) järjestää tapaamisen Lentzin (Sotralentz) kanssa viikon kuluessa pyytäkseen Sotralentziä liittymään tässä kokouksessa tehtyihin sopimuksiin”.

- 41 Komissio toteaa väitetiedoksiannon liitteeseen 6 sisältyvästä taulukosta, että vaikka taulukko on tehty vuoden 1982 lopussa, se osoittaa selvästi järjestelyjen toimintatavan vuosina 1981 ja 1982 ja osoittaa myös Sotralentzin osallistuneen yritysten välisiin järjestelyihin. Kiintiöt on pääpiirteittäin vahvistettu jokaisen yrityksen aikaisemman markkinaosuuden perusteella soveltaen komission päätöksen 27 kohdassa selostettua menettelyä, ja tämä komission päätelmä perustuu Tréfilunionin 1.12.1981 päivätyyn sisäiseen muistioon (väitetiedoksiannon liite 5, päätöksen 24 kohta), jossa viitataan ”äskettäin tehtyihin järjestelyihin”. Tämä tosiseikka on

näin osoitettu todeksi riippumatta kyseessä olevasta taulukosta. Kantaja ei voi väittää, että järjestelyjä olisi sovellettu ainoastaan sinä ajanjaksona, jota järjestelyt nimenomaisesti koskevat, eli vuoden 1982 jälkimmäisellä puoliskolla. Itse asiassa taulukon kiintiöitä koskevassa osassa on esitetty Tréfilarbedin kiintiön suuruus, joka on ollut 7,40 prosenttia. Vuonna 1980 tämä osuus Ranskan markkinoista on ollut täsmälleen 15 600 tonnia eli 1 300 tonnia kuukausittain, josta on keskusteltu Tréfilarbedin ja Tréfilunionin 20.10.1981 pitämässä kokouksessa, mikä käy ilmi Tréfilunionin 23.10.1981 päiväystä muistiosta (väitetiedoksiannon liite 1, päätöksen 46 kohta). Samankaltainen lausuma sisältyy edellä mainittuun 1.12.1981 päivättyyn muistioon, jossa Tréfilunionin Duroux esittää, että Ranskan markkinoilla on vuonna 1981 ulkomaalaisten valmistajien osuus ”säilytetty pääosin vuoden 1980 tasolla tonneina laskettuna”. Siksi on selvää, että väitetiedoksiannon liitteeseen 6 sisältyvä taulukko kuvaa tilannetta silloin, kun vuosien 1981—1982 sopimuksia oli jatkettu, ja kuvaa hyvin käytettyä menettelyä huolimatta siitä, miten taulukkoon sisältyviä kiintiöitä on mahdollisesti muutettu vuoden 1982 lopussa.

- 42 Komissio lisää, että 21.4.1982 pidetyn kokouksen pöytäkirja (väitetiedoksiannon liite 21) ja Marien 23.4.1982 lähettämä teleksi (väitetiedoksiannon liite 24) on kirjoitettu vuosien 1981—1982 järjestelyjen jälkeen ja että niissä käsitellään järjestelyjen soveltamisen jatkamista. Nämä asiakirjat osoittavat, että osapuolten tarkoituksena on ollut sopia uusista järjestelyistä, joihin myös Sotralentzin haluttiin liittyvän. Komission mukaan nämä asiakirjat osoittavat siten, että Sotralentzin on katsottu yhä kuuluvan ”ranskalaiseen sopijapuoleen”, jonka kanssa on neuvoteltava sovittaessa niistä ehdoista, joita italialaisille valmistajille asetetaan vuosien 1981—1982 sopimusten jatkosopimuksissa. Jos Sotralentz ei olisi osallistunut vuosien 1981—1982 järjestelyihin, Sotralentzin kanssa ei olisi tarvinnut neuvotella pidennettäessä sopimuksia italialaisten valmistajien kanssa. Komission mukaan Marien lausumaa, jonka mukaan Sotralentzin päätös ”ei voi muuttaa yhteistä päätöstämme”, on myös tarkasteltava asiayhteydessään eli ottaen huomioon neuvotellut italialaisten valmistajien kanssa, ja lausuma tarkoittaa sitä, että italialaiset valmistajat eivät voineet vedota Sotralentzin eriävään kantaan (tai Sotralentzin päätökseen olla noudattamatta mahdollisesti sovittavia hintoja) perusteena sille, että sovittuja järjestelyjä ei noudatettaisi.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

43 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että komissio on perustellut kantajaa vastaan esittämänsä väitteet tutkimalla tiettyjen asiakirjojen kokonaisuutta, ja komissio väittää tämän perusteella osoittaneensa, että Ranskan markkinoilla sovellettiin vuosina 1981—1982 tiettyjä sovittuja järjestelyjä; näitä asiakirjoja ovat väitetiedoksiannon liitteeseen 6 sisältyvä taulukko, Tréfilunionin 23.10.1981 päivätty muistio (väitetiedoksiannon liite 1), Tréfilunionin 1.12.1981 päivätty sisäinen muistio (edellä mainitun tiedoksiannon liite 5) ja tietyt asiakirjat, jotka komission mukaan osoittavat, että osapuolten tarkoituksena on ollut jatkaa järjestelyjen soveltamista, eli Ferriere Nordin herra Cattapanin Italmetille, Ferriere Nordin ja Martinellin Ranskan edustajalle, 20.4.1982 lähettämä teleksi (edellä mainitun tiedoksiannon liite 20, päätöksen 42 kohta), Marien Cattapanille 23.4.1982 lähettämä teleksi (edellä mainitun tiedoksiannon liite 21, päätöksen 42 kohta) ja 21.4.1982 pidetyn kokouksen pöytäkirja (em. tiedoksiannon liite 24, päätöksen 45 kohta). Näiden jälkimmäisten asiakirjojen perusteella ja ottaen huomioon edellä mainitut asiakirjat on komission mukaan selvää, että Sotralentz on osallistunut vuosien 1981—1982 järjestelyihin.

44 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo näiden asiakirjojen osoittavan, että useat yritykset ovat aikoneet pidentää vuosina 1981—1982 sovellettujen järjestelyjen soveltamisaikaa, mutta ne eivät osoita suoraan, että kantaja olisi ollut osapuolena näissä sopimuksissa; nämä asiakirjat osoittavat ainoastaan, että ne yritykset, jotka olivat jo suostuneet sopimusten soveltamisajan pidentämiseen, halusivat myös Sotralentzin noudattavan näitä sopimuksia, ja näitä asiakirjoja voidaan pitää näyttönä tällaisista pyrkimyksistä taivuttaa Sotralentz liittymään sopimusjärjestelyihin. Asiakirjojen perusteella on myös selvää, että tutkittavana olevana ajanjaksona Sotralentz ei ole ollut sopimuspuolena kyseessä olevissa sopimuksissa, kuten myös komissio on myöntänyt; asiakirjat ovat myös näyttönä siitä, että Sotralentzia uhattiin haitallisilla seuraamuksilla sünä tapauksessa, että Sotralentz ei noudattaisi jatkosopimuksia.

45 Tämän vuoksi Sotralentzin osallistuminen kilpailua rajoittaviin toimiin on osoitettu todeksi muilla asiakirjoilla. Väitetiedoksiannon liitteeseen 6 sisältyvästä taulukosta, jota komissio pitää näytön keskeisenä osana, on todettava, että taulukko on

päiväty 1.10.1982; kuten komissiokin on myöntänyt, taulukko on tehty liittämällä yhteen kaksi saraketta, jotka esittävät komission mukaan huhtikuusta 1981 maaliskuuhun 1982 sovellettuja kiintiöitä; ensimmäinen sarake esittää yhden yrityksen (TECTA) kiintiötä, jota ei ole esitetty toisessa sarakkeessa, eikä komissio ole pystynyt selittämään tätä puutteellisuutta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysyessä syytä puutteellisuudelle kuultaessa asianosaisia suullisesti; lisäksi eri yrityksille vahvistetut kiintiöt ovat erilaisia jokaisessa sarakkeessa. Näiden seikkojen vuoksi on epäiltävä sitä, voiko tähän asiakirjaan luottaa.

46 On korostettava, että taulukossa on tietoja ainoastaan ranskalaisista valmistajista eikä siinä mainita ulkomaalaisia valmistajia. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että erillään tarkasteltuna tämä taulukko ei osoita — kuten komissio on myöntänyt asian kirjallisen ja suullisen käsittelyn aikana — kantajan osallistuneen komission päätöksessä esitetyllä tavalla järjestelyihin, joiden osapuolina on ollut ulkomaisia yrityksiä ja jotka ovat vaikuttaneet jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, minkä vuoksi komissio olisi toimivaltainen asiassa. Komissio on yrittänyt luonnollisesti selittää taulukkoa muun näytön avulla, joka on koskenut sekä järjestelyjen olemassaoloa että sisältöä, ja komissio on erityisesti perustanut päätelmänsä Tréfilunionin 1.12.1981 päivätyyn sisäiseen muistioon (väitetiedoksiannon liite 5), jossa viitataan ”äskettäin sovittuihin järjestelyihin”, ja 23.10.1981 päivätyyn muistioon (edellä mainitun tiedoksiannon liite 1), joka koskee Tréfilunionin käymiä neuvotteluja. Näitä liitteitä ei ole kuitenkaan annettu tiedoksi Sotralentzille, eikä niihin voida siksi vedota Sotralentzia vastaan, eikä kummassakaan muistiossa mainita suoraan tai epäsuorasti Sotralentzia.

47 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komissio ei ole näyttänyt toteen kantajan osallistumista Ranskan markkinoilla vuosina 1981—1982 sovellettuihin järjestelyihin.

- 48 Tämän vuoksi kantajan vaatimus on hyväksyttävä ja komission päätös on hylättävä niiltä osin kuin päätöksessä on todettu kantajan osallistuneen Ranskan markkinoilla vuosina 1981—1982 sovellettuihin järjestelyihin.

2) Vuodet 1983—1984

Kanteen kohteena oleva päätös

- 49 Komission päätöksessä (51—76, 160 ja 161 kohta) kantajan todetaan osallistuneen Ranskan markkinoilla sovellettaviin toisiin yritysten välisiin järjestelyihin. Näihin järjestelyihin on osallistunut ranskalaisia valmistajia (Tréfilunion, STPS, SMN, CCG ja Sotralentz) ja Ranskan markkinoilla toimivia ulkomaalaisia valmistajia (ILRO, Ferriere Nord, Martinelli, Boël/Trébos, TFE/FBC — FBC on huolehtinut TFE:n tuotteiden markkinoinnista — ja Tréfilarbed), ja järjestelyjen tarkoituksena on ollut hintojen ja kiintiöiden määrittäminen, jotta betoniteräsverkkojen tuontia Ranskaan voitaisiin rajoittaa, ja näihin liittyen järjestelyissä on sovittu tietojenvaihdosta. Näitä järjestelyjä on sovellettu vuoden 1983 alusta vuoden 1984 loppuun, ja järjestelyistä on sovittu virallisesti tekemällä 14.10.1983 sopimuspöytäkirja (protocole d'accord), jota on sovellettu 1.7.1983—31.12.1984 välisenä aikana. Sopimuspöytäkirjaan on koottu komission mukaan ranskalaisten, italialaisten ja belgialaisten valmistajien ja Arbedin välisten neuvottelujen tulokset, ja siinä sovitaan Ranskan markkinoilla noudatettavista hinnoista ja kiintiöistä ja vahvistetaan belgialaisten, italialaisten ja saksalaisten valmistajien kiintiöksi 13,95 prosenttia kulutuksesta Ranskan markkinoilla, mikä perustuu ”näiden valmistajien ja alan ranskalaisten valmistajien väliseen sopimukseen”.

Asianosaisten väitteet

- 50 Kantaja myöntää osallistuneensa näihin yritysten välisiin järjestelyihin. Se väittää kuitenkin osallistuneensa järjestelyihin pakotettuna ja kustotoimien uhalla. Kantaja väittää osallistumisen keston osalta, että se on lakannut noudattamasta järjestelyjä

kesäkuussa 1984, ja toteaa, että komissio ei ole täsmentänyt osallistumisen kesto-aikaa väitetiedoksiannossaan tai päätöksessään, kun taas komissio on maininnut Arbedin ja belgialaisten yritysten lakaneen noudattamasta järjestelyjä vuoden 1984 kesäkuussa.

- 51 Komissio vastaa kantajan väitteisiin toteamalla, että Sotralentzia ei ole mainittu komission päätöksen 76 kohdassa sen takia, että on yhdentekevää, onko Sotralenz noudattanut sopimuspöytäkirjaa — jonka suunniteltu voimassaoloaika ulottui 31.12.1984 saakka — vuoden 1984 heinäkuun jälkeen, ja että tämän epävarmuuden vuoksi sille ei ole määrätty vuoden 1984 kesäkuun jälkeistä aikaa koskevaa sakkoa. Komissio toteaa, että vaikka kantajaa koskevia erityisiä seikkoja ei ole mainittu vuosien 1983—1984 järjestelyissä, komissio on silti täsmentänyt päätöksessään, että ”järjestelyihin osallisten yritysten osallistumisen luonne ja kesto” on vaihdellut ja että ”tietyissä tapauksissa osapuolet eivät ole noudattaneet sovittuja hintoja ja kiintiöitä” (200 kohta).

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 52 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantaja on myöntänyt osallistuneensa Ranskan markkinoilla vuosina 1983—1984 sovelletuihin järjestelyihin ja on samalla kiistänyt osallistumisen kestoajan.
- 53 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa aluksi, että kantaja ei voi vedota siihen, että se olisi osallistunut järjestelyihin pakotettuna. Jos kantajaa olisi todellakin painostettu, se olisi voinut ilmoittaa tämän toimivaltaisille viranomaisille ja tehdä komissiolle asetuksen N:o 17 3 artiklan mukaisen hakemuksen sen sijaan, että se

on osallistunut kyseessä oleviin järjestelyihin (ks. asia T-9/89, Hüls v. komissio, tuomio 10.3.1992, Kok. 1992, s. II-499, 128 kohta).

54 Sen ajanjakson osalta, jolloin kantaja on osallistunut näihin järjestelyihin, on todettava, että vuoden 1983 lokakuussa tehty sopimuspyytäkirja on tehty sovellettavaksi 1.7.1983 ja 31.12.1984 välisenä aikana. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komission päätöstä on tulkittava siten, että järjestelyihin osallistuneiden rikkomus ulottuu 1.7.1983 ja 31.12.1984 väliselle ajanjaksolle, jos komission päätöksessä ei ole nimenomaisesti toisin todettu. Tämän osalta on syytä todeta, että komissio on todennut päätöksensä 70 kohdassa ILRO:n lakanneen noudattamasta järjestelyjä toukokuussa 1984, kun taas päätöksensä 76 kohdassa komissio on todennut, että Boël/Trébos, TFE/FBC ja Arbed ovat lakanneet noudattamasta järjestelyjä kesäkuussa 1984. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että koska komission päätöksessä ei ole toisin todettu Sotralentzin osalta, Sotralentzin rikkomus koskee 1.7.1983 ja 31.12.1984 välistä aikaa.

55 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi pitää perusteltuna sitä komission väitettä, jonka mukaan komissio ei ole määrännyt Sotralentzille vuoden 1984 heinäkuun jälkeistä aikaa koskevaa sakkoa, koska komissio ei ole tiennyt varmasti, onko Sotralentz noudattanut sopimuksia vuoden 1984 kesäkuun jälkeen. Jos komissio ei ole kyennyt näyttämään toteen sitä, että kantaja on soveltanut järjestelyjä myös vuoden 1984 kesäkuun jälkeen, eikä ole sen vuoksi määrännyt kantajalle sakkoa tältä ajanjaksolta, komission olisi pitänyt todeta tämä päätöksessään, jotta kantaja olisi voinut tietää, mille ajanjaksolle hänen tekemänsä rikkomus ulottui verrattuna rikkomusten yleiseen keston. Komissio ei ole täyttänyt tätä velvollisuutta sillä, että se on todennut yleisesti päätöksensä 203 kohdassa ottaneensa huomioon järjestelyihin osallisten yritysten tekemien rikkomusten luonteen ja keston.

56 Tämän vuoksi kantajan vaatimus on hyväksyttävä osittain, ja komission päätös on kumottava, niiltä osin kuin päätöksessä pidetään kantajan tekemän rikkomuksen osana sitä, että kantaja on osallistunut Ranskan markkinoilla vuosina 1983—1984 sovellettaviin järjestelyihin vuoden 1984 kesäkuun jälkeisenä aikana.

B — BStG:n ja Sotralentzin väliset järjestelyt

Kanteen kohteena oleva päätös

57 Komission päätöksessä (144—146 ja 177 kohta) väitetään niiden järjestelyjen osalta, joiden tarkoituksena on ollut suojata saksalaista rakennemuutoskartellia kartellin ulkopuoliselta tuonnilta, että kantaja on tehnyt BStG:n kanssa järjestelyjä kantajan tuotteiden Saksan viennin kiintiöittämiseksi. Komission päätös perustuu BStG:n 24.10.1985 kantajalle lähettämään teleksiin, jossa on annettu tiedoksi Saksan markkinoiden kokonaisuusmyyntimäärät, ja Sotralentzin 4.11.1985 lähettämään teleksiin, jolla se on vastannut edellä mainittuun teleksiin ja antanut tiedoksi sen, kuinka paljon sen tuotteita on viety Saksaan vuoden 1985 syyskuun ja lokakuun välisenä aikana. Komission päätöksen mukaan, joka tältä osin perustuu BStG:n edustajan Müllerin toteamuksiin komission virkamiehille näiden 6.—7.11.1985 suorittamien tutkimusten yhteydessä, tietoja vaihdettiin vähintään joka kuukausi, ja tietojen vaihtoa on pidettävä vähintäänkin yhdenmukaistettuna menettelytapana, joka on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (144 ja 177 kohta). Komissio toteaa päätöksessään, että tietojen vaihto osoittaa, että kiintiöitä koskeva sopimus oli tehty ja että BStG on pyrkinyt valvomaan tuontia Ranskasta kuukausittaisen tietojenvaihdon perusteella (146 kohta), ja myös kartellisopimus on perustunut tällaiseen kuukausittaiseen laskentatapaan.

58 Komissio korostaa päätöksessään, että BStG ja Sotralentz ovat yrittäneet perustella tietojenvaihtoa näiden kahden yrityksen välisellä patenttilisenssisopimuksella, jonka perusteella Sotralentz on saanut valmistaa luettelotavarana myytäviä betoni-teräsverkkoja Ranskassa BStG:n patentin mukaisesti. Julkaisemalla tiedot viennin määristä, Sotralentz on kantajien mukaan ainoastaan noudattanut lisenssisopimuksessa sovittua tiedonanto- ja maksuvelvollisuuttaan. Komission päätöksen mukaan (145 kohta) tämän väitteen osoittavat vääräksi seuraavat seikat: a) lisenssin saajan tiedonantovelvollisuus koskee koko tuotantoa eikä ainoastaan toimituksia tietyille markkinoille; b) BStG on ilmoittanut tarkat tiedot myynnistään Saksassa, ja tämän voi selittää ainoastaan sillä, että yritysten välillä oli tehty kiintiöitä koskeva sopimus ja c) BStG:n patentin voimassaoloaika oli loppunut ennen tietojen vaihtoa, eikä Sotralentzillä siksi ollut tietojenanto- tai maksuvelvollisuutta.

Asianosaisten väitteet

- 59 Kantaja väittää päätöksessä käsitellyn tietojen vaihdon selittyvän sillä, että BStG ja kantaja olivat tehneet patenttilisenssisopimuksen. Tämän sopimuksen tekeminen 28.6.1979 on ollut välttämätöntä, sen jälkeen kun itävaltalaisen patentin voimassaolo oli päättynyt vuonna 1976, jotta kantaja olisi voinut valmistaa harjateräslangasta tehtyjä betoniteräsverkkoja ja alkaa myydä tuotteitaan Saksan lounaisosissa. BStG:n antama lisenssi on ollut voimassa Saksassa ja Alankomaissa.
- 60 Kantaja väittää, että tämä sopimus selittää, miksi tietoja Saksaan myydyistä tuotteista on vaihdettu kuukausittain, koska kyseessä on ollut tietojenvaihto, jonka tarkoituksena on helpottaa sopimuksen osapuolten keskinäisten velvoitteiden täyttämiseen. Siitä, miksei tietoja ole vaihdettu Alankomaihin toimitetuista tuotteista, kantaja toteaa, että toimitettujen tuotteiden määrät ovat olleet erittäin vähäisiä ottaen huomioon sopimuksessa sovitun enimmäismäärän, minkä vuoksi tietojen vaihto kuukausittain tai neljännesvuosittain on ollut turhaa. Lisäksi kantaja toteaa, että lisenssisopimuksella ei ole ollut mitään yhteyttä Saksan markkinoiden jakamiseen ja että sopimus on tehty kolme vuotta aikaisemmin kuin Saksan rakennemuutoskartelli on perustettu.
- 61 Komissio täsmentää, että se ei ole katsonut BStG:n kanssa tehdyn patenttilisenssisopimuksen olevan sinänsä kilpailuoikeusrikkomus, mutta komissio korostaa, että osoituksena kiintiöitä koskevan sopimuksen tekemisestä voidaan pitää sitä, että BStG on antanut Sotralentzille tiedoksi Saksan markkinoille toimitetut tuotteiden kokonaismäärät. Komission mukaan kuukausittaisesta tietojen vaihdosta yhdessä asiakirjavaihtokäytännön muuten ilmenevien seikkojen kanssa voi päätellä, että komission päätöksessä rikkomukseksi luonnehdittua tietojenvaihtoa ei voi selittää lisenssisopimuksesta johtuvilla velvollisuuksilla.
- 62 Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisessa ja suullisessa käsittelyssä esittämiin kysymyksiin asianosaiset ovat täsmentäneet, mitkä olivat ne patentit, joita patenttilisenssisopimus on koskenut, samoin kuin näiden patenttien voimassaoloajat.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 63 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on tutkittava, onko komission esittämiä seikkoja — kuukausittaista tietojenvaihtoa ja sitä, että BStG on ilmoittanut Sotralentzille Saksan markkinoille toimitettujen tuotteiden määrät — pidettävä kokonaisuudessaan sellaisena vakavasti otettavana, täsmällisenä ja yhtäpitävänä näyttönä, jonka perusteella voidaan katsoa toteennäytetyksi, että nämä yritykset ovat tehneet kiintiösopimuksen.
- 64 Kantaja on kiistänyt komission esittämät seikat väittämällä, että sen toiminta on ollut perusteltua, koska se on vaihtanut tietoja Sotralentzin kanssa tekemänsä patenttilisenssisopimuksen mukaisesti. Tämän vuoksi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on tutkittava, voivatko komission esittämät seikat johtua jostain muusta kuin kiintiösopimuksen velvoitteista, jolloin on erityisesti tutkittava, voiko yritysten toimintaa perustella BStG:n ja Sotralentzin välisellä patenttilisenssisopimuksella (ks. yhdistetyt asiat C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ja C-125/85—C-129/85, Ahlström ym. v. komissio, tuomio 31.3.1993, Kok. 1993, s. I-1307, 70—72 kohta).
- 65 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa aluksi, että komissio ei ole lausunut siitä mitään, rikkoiko BStG:n ja Sotralentzin välinen patenttilisenssisopimus perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa. Tämän vuoksi tällä kysymyksellä ei ole merkitystä asian käsittelyn kannalta.
- 66 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa niiden lisenssien määrästä ja voimassaoloajoista, joista on sovittu 28.6.1979 tehdyssä lisenssisopimuksessa, että asianosaisten kirjallisessa ja suullisessa käsittelyssä tuomioistuimen kysymyksiin antamien vastausten perusteella on katsottava, että BStG on patentin haltija Ranskassa, Alankomaissa ja Saksan liittotasavallassa. Ranskassa BStG on ollut patentin nro 1 578 746 (procédé pour l'obtention d'une barre d'armature de béton — betoniterästankojen valmistusmenetelmä) ja nro 6 920 046 (treillis d'armature soudé par points — pistehitsattu betoniteräsverkko) haltija; Alankomaissa patentin nro 135 455 (werkwijze voor het vervaardigen van een stalen wapeningsstaaf voor beton — betoniterästankojen valmistusmenetelmä) haltija ja

Saksassa 3.1.1985 saakka voimassaolleen patentin nro 1 609 605 (Verfahren und Vorrichtung zum Herstellen eines Betonbewehrungsstabes — betoniterästankojen valmistusmenetelmä) haltija ja 25.6.1986 saakka voimassa olleen patentin nro 1 759 969 (Punktgeschweisste Bewehrungsmatte — pistehitsattu betoniteräsverkko) haltija.

67 BStG:n ja Sotralentzin 28.6.1979 tekemän lisenssisopimuksen 5 kohdassa BStG:lle varattiin oikeus rajoittaa kalenterivuositain sitä määrää, jonka Sotralentz sai toimittaa sopimuksessa tarkoitettuja tuotteita. Sopimuksessa taattiin kuitenkin Sotralentzille, että BStG ei voinut vahvistaa tätä vuosittaista enimmäismäärää vähemmäksi kuin yhdeksi prosentiksi betoniteräsverkon ja betoniterästankojen vuosittaisesta kokonaisymyynnistä Saksassa eikä vähemmäksi kuin 2,5 prosentiksi betoniteräsverkon ja betoniterästankojen vuosittaisesta kokonaisymyynnistä Alankomaissa. Sopimuksessa määriteltiin vuoden 1979 enimmäismääräksi Saksan markkinoilla 12 500 tonnia ja Alankomaissa 4 000 tonnia, ja nämä enimmäismäärät koskivat tuotteita, jotka olivat patentin suojaamia.

68 Sopimuksessa sovittiin myös, että Sotralentz maksaa myymistään sopimuksessa tarkoitetuista tuotteista neljännesvuositain patenttioikeusmaksun, jonka suuruus oli 1,5 DEM tonnilta (sopimuksen 6.1 ja 6.5 kohta). Asian suullisessa käsittelyssä on käynyt ilmi, että tätä maksua ei suoritettu, vaan maksut otettiin huomioon silloin, kun Sotralentz osti tiettyjä työkaluja BStG:n koneosastolta. Lisenssisopimuksessa sovittiin myös rangaistusmaksusta, jos myynnille asetettu vuotuinen enimmäismäärä ylitettiin 200 tonnilla (8 kohta). Sopimuksessa sovittiin myös, että Sotralentzin oli pidettävä säännöllisesti kirjaa sopimuksessa tarkoitettujen tuotteiden toimituksista ja että BStG:llä oli oikeus tarkastaa Sotralentzin kirjanpito milloin tahansa (6.6 ja 6.7 kohta). Sopimus tuli voimaan 1.3.1979 määräämättömäksi ajaksi, mutta voimassaolon oli sovittu lakkaavan silloin, kun viimeisenä voimassaolevan patentin voimassaolo lakkaa (9 kohta).

69 Tämän perusteella yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komission tässä asiassa tekemä päätelmä, jonka mukaan tietojenvaihto perustuu

kiintiösopimukseen, ei ollut ainoa mahdollinen. Tietojenvaihdosta oli itse asiassa sovittu myös BStG:n ja Sotralentzin välisessä patenttilisenssisopimuksessa, jota sovellettiin kyseessä olevana aikana, ja siksi tietojenvaihto voi perustua tähän sopimukseen. Tuotannon asianmukaiseksi suunnittelemiseksi saattoi olla tarpeellista, että BStG tiedotti kuukausittain Saksassa myytyjen tuotteidensa kokonaismäärän ja Sotralentz tiedotti kuukausittain toimittamiensa tuotteiden määrät, koska tietojenvaihto saattoi olla tarpeellista erityisesti seuraavista syistä: Sotralentzille oli asetettu lisenssisopimuksessa vuotuisen toimitusten enimmäismäärä, jota sovellettiin toimituksiin Saksan markkinoille ja jonka oli oltava vähintään yksi prosentti tuotteiden kokonaisymyynnistä Saksan alueella; BStG:lla oli oikeus tarkastaa Sotralentzin toimitusten määrä enimmäismäärien noudattamisen valvomiseksi; patenttioikeusmaksuja oli sovittu maksettavaksi neljännesvuosittain. Tietojenvaihdon kestoajasta on todettava, että sopimus, jonka voimassaolon oli sovittu lakkaavan silloin, kun viimeisenä voimassaolevan patentin voimassaolo lakkaa, oli ollut voimassa 25.6.1986 saakka, minkä vuoksi komission päätöksessä käsitelty tietojenvaihto lokakuusta marraskuuhun 1985 on osa tätä ajanjaksoa.

- 70 Koska päätöksessä tarkoitettu tietojenvaihto selittyy sillä, että BStG ja Sotralentz olivat solmineet patenttilisenssisopimuksen, on todettava, että komissio ei ole näyttänyt toteen lain edellyttämällä tavalla sitä, että kantaja olisi ollut osapuolena järjestelyssä, jossa sille on määrätty Saksan markkinoita koskevia tuontikiintiöitä.
- 71 Kantajan väite on tämän vuoksi hyväksyttävä, ja komission päätös on hylättävä siltä osin kuin päätöksessä on katsottu kantajan osallistuneen järjestelyyn, joka koskee kiintiöiden määräämistä kantajan Saksaan suuntautuvalla viennillä.

Puolustuksen oikeuksien loukkaamista ja asetuksen N:o 17 15 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste

- 72 Kantaja on esittänyt kaksi kanneperustetta, jotka koskevat komission päätöstä kokonaisuudessaan ja joiden mukaan komissio on loukannut puolustuksen oikeuk-

sia ja rikkonut asetuksen N:o 17 15 artiklaa. Koska perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomista koskeva kanneperuste on hyväksytty niiltä osin, kuin komissio on katsonut kantajan osallistuneen Ranskan markkinoilla vuosina 1981—1982 sovellettuihin järjestelyihin ja BStG:n kanssa tehtyihin järjestelyihin, ei näitä koskevia kanneperusteita ole enää tarpeellista tutkia. Nämä kanneperusteet on kuitenkin tutkittava niiltä osin, kuin ne koskevat Ranskan markkinoilla vuosina 1983—1984 sovellettuja järjestelyjä, jolloin on kuitenkin suljettava tutkinnan ulkopuolelle ne väitteet, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo hyväksynyt muiden rikkomusten osalta.

I — Puolustuksen oikeuksien loukkaus

- 73 Kantaja väittää ensiksikin komission laiminlyöneen perusteluvelvollisuuttaan, koska se ei ole päätöksessään tutkinut väitteitä, joiden mukaan kantaja on toiminut pakon alaisena, ja koska komissio ei ole täsmentänyt sitä aikaa, jona kantaja on osallistunut järjestelyihin. Tämän osalta on ainoastaan todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo edellä lausunut väitteistä, jotka koskevat sekä kantajan toimimista pakon alaisena että sitä aikaa, jona kantaja on osallistunut järjestelyihin (ks. edellä 53 ja 55 kohta), ja että vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että jos komissio on perustamissopimuksen 190 artiklan perusteella velvollinen perustelemaan päätöksensä esittämällä ne tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin päätös oikeudellisesti perustuu, sekä ne syyt, joiden vuoksi komissio on tehnyt päätöksensä, komission ei kuitenkaan ole käsiteltävä kaikkia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka asianosaiset ovat esittäneet asian hallinnollisen käsittelyn kuluessa (ks. yhdistetyt asiat 240—242/82, 261/82, 262/82, 268/82 ja 269/82, Stichting Sigarettenindustrie ym. v. komissio, tuomio 10.12.1985, Kok. 1985, s. 3831, 88 kohta ja asia T-14/89, Montedipe v. komissio, tuomio 10.3.1992, Kok. 1992, s. II-1155, 324 kohta). Tämä väite on siksi perusteeton.

- 74 Toiseksi kantaja väittää, että komissio on yleisesti todennut rikkomusten tapahtuneen sellaisten väitteiden perusteella, joita komissio ei ole antanut sitä ennen kan-

tajalle tiedoksi. Tämän osalta on ainoastaan todettava edellä esitetyllä tavalla (ks. edellä 50 kohta ja sitä seuraavat kohdat), että kantaja on myöntänyt osallistuneensa Ranskan markkinoilla vuosina 1983—1984 sovellettuihin järjestelyihin ja että kantaja ei ole esittänyt yksityiskohtaisesti missään oikeudenkäyntiasiakirjoissaan, mitä ovat ne väitteet, joita komissio ei ole antanut sille tiedoksi.

75 Tämän vuoksi tämä kanneperuste on hylättävä.

II — Asetuksen N:o 17 15 artiklan rikkominen

76 Kantaja väittää ensimmäiseksi, että komissio ei ole yksilöinyt sitä sakkoa, joka kantajalle on määrätty sen tekemästä kolmesta rikkomuksesta. Tämän osalta on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti komissio voi määrätä yhden sakon useista rikkomuksista (ks. yhdistetyt asiat 40—48/73, 50/73, 54—56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73, Suiker Unie ym. v. komissio, tuomio 16.12.1975, Kok. 1975, s. 1663; asia 27/76, United Brands v. komissio, tuomio 14.2.1978, Kok. 1978, s. 207 ja yhdistetyt asiat 100—103/80, Musique diffusion française ym. v. komissio, tuomio 7.6.1983, Kok. 1983, s. 1825). Tämän vuoksi tämä väite on perusteeton.

77 Kantaja väittää toiseksi, että määrätty sakko on suhteettoman suuri ottaen huomioon kantajan voitot kaikkien liikeyksikköjen voitto mukaanluettuna. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että vaikka komissio voi ottaa huomioon tällaiset seikat, ne ovat vain yksi huomioon otettava tekijä sakkojen suuruutta määriteltäessä. Lisäksi on muistutettava, että komissio voi määrätä asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan nojalla yrityksille sakon, joka on vähintään tuhat ecua ja enintään miljoona ecua taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta. Sakon määräämiseksi näiden vähimmäis- ja enimmäismäärien mukaisesti komission on otettava tämän säännöksen mukaan huomioon rikkomuksen vakavuus ja kesto. Koska

yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut liikevaihdolla tarkoitettavan yrityksen liikevaihtoa kokonaisuudessaan (edellä mainittu tuomio asiassa *Musique diffusion française* ym. v. komissio, 119 kohta), on tästä tehtävä se päätelmä, että komissio ei ole, ottaen huomioon rikkomusten vakavuus ja kesto, rikkonut asetuksen N:o 17 15 artiklaa, koska se ei ole käyttänyt sakkojen määräämisen perustana kantajan liikevaihtoa kokonaisuudessaan vaan ainoastaan betoniteräsverkon myynnistä yhteisön kuuden perustajajäsenvaltion alueella saadun liikevaihdon määrää, joka ei ylitä 10 prosentin enimmäismäärää. Tämän vuoksi on korostettava, että komissio on ottanut huomioon sakon suuruutta määrätessään järjestelyihin osallisten yritysten taloudellisen tilanteen (komission päätöksen 203 kohta). Tämä väite on siksi perusteeton.

78 Kolmanneksi kantaja väittää, että komissio on määrännyt sille sakon, joka on 115 kertaa suurempi kuin sakko, jonka ranskalaiset kilpailuoikeusviranomaiset ovat sille määränneet. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut edellä (ks. 28 kohta), että komissio on voinut tehdä asiassa omat päätelmänsä sen käytössä olleiden todisteiden perusteella, jotka eivät välttämättä ole olleet samoja kuin ranskalalaisten viranomaisten käytössä olleet todisteet, eivätkä näiden viranomaisten päätelmät sido komissiota. Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhtäläisyydet, joita jäsenvaltioiden kilpailuoikeudella voi olla perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan mukaisen järjestelmän kanssa, eivät rajoita millään tavalla komission itsenäisyyttä 85 ja 86 artiklan soveltamisessa, eikä komission ole arvioitava asioita samalla tavalla kuin ne kansalliset viranomaiset, joiden tehtävänä on soveltaa kansallista oikeutta (ks. asia 298/83, *CICCE* v. komissio, tuomio 28.3.1985, Kok. 1985, s. 1105, 27 kohta). Tämän vuoksi on katsottava, että kantajan väitteet ovat perusteettomia.

79 Kanneperuste on näin hylättävä.

80 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajalle määrätty 228 000 ecun sakko ei ole asianmukainen, koska kantaja ei

ole osallistunut järjestelyihin, joissa sovitaan Ranskan markkinoilla vuosina 1981—1982 noudatettavien hintojen ja kiintiöiden vahvistamisesta, ja koska kantaja ei ole osallistunut BStG:n kanssa tehtyihin järjestelyihin kantajan tuotteiden Saksan- viennin kiintiöittämiseksi. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa, käyttäen täyttä toimivaltaansa harkita sakon määrä uudelleen, kantajalle määrättävän sakon määräksi 57 000 ecua.

Oikeudenkäyntikulut

- 81 Komissio toteaa, että huolimatta siitä, mitä asiassa päätetään, komissiota ei voida velvoittaa korvaamaan Sotralentzin oikeudenkäyntikuluja, koska Sotralentz ei ole vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista kanteessaan.
- 82 Tämän osalta on korostettava, että yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeudenkäyntikuluja koskeva vaatimus voidaan hyväksyä, vaikka asian voittanut osapuoli on vaatinut korvaamista vasta asian suullisessa käsittelyssä (ks. asia 113/77, NTN Toyo Bearing ym. v. komissio, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1185 ja julkisasiamies Warnerin ratkaisuehdotus tässä asiassa sekä asia T-64/89, Automec v. komissio, tuomio 10.7.1990, Kok. 1990, s. II-367). Koska käsiteltävänä olevassa asiassa kantaja on vaatinut kantajan vastauksessaan, että komissio velvoitettaisiin korvaamaan oikeudenkäyntikulut, on tämä kantajan esittämä vaatimus hyväksyttävä.
- 83 Tämän vuoksi on sovellettava työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdassa ilmaistua periaatetta, jonka mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Saman artiklan 3 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi kuitenkin määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi. Koska kanne on hyväksytty osittain, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että se arvioi asiassa esiintyneitä seikkoja oikeudenmukaisesti, jos se velvoittaa komission korvaamaan puolet kantajan oikeudenkäyntikuluista ja määrää komission vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta 2 päivänä elokuuta 1989 tehdyn komission päätöksen 89/515/ETY (IV/31.553 — Betoniteräsverkot) 1 artikla kumotaan, siltä osin kuin päätöksessä todetaan kantajan osallistuneen järjestelyyn, jonka tarkoituksena on ollut määrittellä Ranskan markkinoilla vuosina 1981—1982 noudatettavat hinnat ja näitä markkinoita koskevat kiintiöt, ja järjestelyyn, jonka tarkoituksena on ollut määrittellä Ranskan markkinoilla vuosina 1983—1984 noudatettavat hinnat ja näitä markkinoita koskevat kiintiöt, sekä Baustahlgewebe GmbH:n kanssa tehtyyn järjestelyyn, jonka tarkoituksena on ollut vientikiintiöiden määrääminen Sotralentz SA:n tuotteiden viennille Saksaan.
- 2) Kantajalle komission päätöksen 3 artiklassa määrätyn sakon määräksi vahvistetaan 57 000 ecua.
- 3) Kanne hylätään muilta osin.
- 4) Komissio määrätään vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja velvoitetaan korvaamaan puolet kantajan oikeudenkäyntikuluista.
- 5) Kantaja määrätään vastaamaan omien oikeudenkäyntikulujensa toisesta puolesta.

Kirschner

Bellamy

Vesterdorf

García-Valdecasas

Lenaerts

Julistettiin Luxemburgissa 6 päivänä huhtikuuta 1995.

Kirjaaja

Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja

H. Jung

H. Kirschner

Sisällysluettelo

Kanteen perustana olevat toiseikat	II - 1131
Asian käsittelyn vaiheet	II - 1136
Asianosaisten vaatimukset	II - 1138
Asian ratkaisu	II - 1139
Komission puuttuvaa toimivaltaa koskeva kanneperuste	II - 1139
Asianosaisten väitteet	II - 1139
Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 1141
Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomista koskeva kanneperuste	II - 1143
I — Relevantit markkinat	II - 1143
Asianosaisten väitteet	II - 1143
Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 1144
II — Järjestelyjen sisältö	II - 1145
A — Ranskan markkinat	II - 1145
1) Vuodet 1981—1982	II - 1145
Kanteen kohteena oleva päätös	II - 1145
Asianosaisten väitteet	II - 1145
Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 1148
2) Vuodet 1983—1984	II - 1150
Kanteen kohteena oleva päätös	II - 1150
Asianosaisten väitteet	II - 1150
Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 1151
B — BStG:n ja Sotralentzin väliset järjestelyt	II - 1153
Kanteen kohteena oleva päätös	II - 1153
Asianosaisten väitteet	II - 1154
Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 1155
Puolustuksen oikeuksien loukkaamista ja asetuksen N:o 17 15 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste	II - 1157
I — Puolustuksen oikeuksien loukkaus	II - 1158
II — Asetuksen N:o 17 15 artiklan rikkominen	II - 1159
Oikeudenkäyntikulut	II - 1161